

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ MİLLET VEKİLLERİNE SORULAR

- 1- Seçim sonuçları hakkındaki genel yorumunuz?
 - a- Partilerin aldıkları sonuçlar?
 - b- Bu sonucu etkileyen nedenler?
 - c- T.İ.P.'in öteki partiler yanındaki durumu?
- 2- T.İ.P.'nin çevrenizde aldığı sonucu nasıl karşılıyorsunuz?
- 3- Buna göre T.İ.P.'in aldığı sonucu etkileyen olumlu-olumsuz nedenler?
- 4- Öbür Partilerin seçim çevrenizde T.İ.P.'e karşı davranışları ve bu davranışların ortak ya da ayrıldıkları noktalar nelerdir?
- 5- T.İ.P.'li olarak halkla temasınızda güçlüklerle karşılaştınız mı?

Seçim sonuçlarını tam ve doğru değerlendirmek için elimizde gerekli ve yeterli veriler, bilgiler yok, Oyların ilçe, köy, şehir ve mahallelere, hattâ sandıklara göre dağılımı sonuçların izahı bakımından önemli ipuçları verebilir. Sonra yer yer yapılacak tipik örneklemeler seçmenleri etkileyen şartları, nedenleri ortaya koyabilir. Şimdilik ancak bazı genel noktalara değinilebilir.

Birinci önemli nokta seçime katılma nisbetinin düşük olmasıdır. Büyük bir seçmen kütlesinin oylamaya katılmamış olması, oyların partiler arasında dağılışı şekli kadar önemlidir. Öyle anlaşıyor ki, seçmenlerin büyük bir kısmı yirmi yıldır uygulanan şekli demokrasiye güvenini yitirmiş, politik partilerden umudunu kesmiştir. Bu durum halkın uyanmaya başlamış olmasının olumsuz yönden bir belirtisidir. Halkın bu kısmı yirmi yıllık tecrübesiyle eski partilere “hayır”! diyor. Ama henüz başka bir çıkar yol olduğunu ve bu yolu Türkiye İşçi Partisinin temsil ettiğini görmüyor. Gerek bunun, gerekse seçimlere katılanlardan T.İ.P.'sinin daha fazla sayıda oy alamamasının sebebi ise bir taraftan T.İ.P.'sinin maddi imkânsızlıklar dolayısıyla sesini gerektiği kadar duyuramaması, köylere kadar gidememesi, şehirlerin emekçi mahallerinde yoğun faaliyetlerde bulunamamasıdır; diğer taraftan da T.İ.P.'sinin faaliyetlerini kösteklemek, halkı kendi partisinden uzak tutmak için yapılan maddi manevi ağır baskılardır.

Bir başka sebep de T.İ.P.'sinin ileri sürdüğü fikirlerin, çözüm yollarının ve uyguladığı propaganda metodunun yeni, alışılmamış şeyler olmasıdır. Yerleşik, geleneksel değerler, fikirler, inançlar ve hissi tutumlar kısa sürede ve eylemle desteklenmeyen (Meclis'e girmemiş olduğu için eylemle desteklenemezdi.) propaganda ve uyarmalarla değiştiremezdi. T.İ.P.'si seçim devresi öncesi ve süresi çalışmaların da “oy avcılığı” usullerini değil, halkı uyarmak, uyandırmak yolunu tercih etmiştir. Bu da, kısa vadede elde edilecek sonuçlar bakımından elbette “oy avcılığı” kadar verimli değildir.

Bütün bunlara rağmen bu seçimlerin en önemli ve anlamlı sonucu AP.'nin tek

başına iktidara gelmesi değil, T.İ.P.'sinin 15 Milletvekilini parlâmentoya sokmasıdır. Sosyal olaylar değerlendirilirken tek ve en önemli ölçü nicelik değildir, önce nitelik farkı gelir. Onbeş sosyalist milletvekilinin Meclis'e girmesiyle memleketin politik hayatında ve gelişmesinde bir dönüm noktası aşılmıştır. T.İ.P.'sinin aldığı 270 bin küsur oy toplumculuğun artık aydınlar arasında bir fikir akımı olmaktan çıktığını, halka mal olmaya başladığını ve politik bir hareket halini aldığını gösterir. T.İ.P.'si oylarının büyük merkezlere inhisar etmeyip memleket sahasında dağılması da bu bakımdan anlamlıdır. T.İ.P.'si Türk sosyalist hareketinin örgütlü ön ucunu teşkil etmektedir.

T.İ.P.'sinin bütün elverişsiz şartlara rağmen aldığı bu sonuç partinin programının, ileri sürdüğü görüşlerin ve çözüm yollarının gerçekçi olduğunu, halkın ihtiyaçlarına cevap verdiğini gösterir. T.İ.P.'sine oy veren 270 bin küsur seçmenin büyük çoğunluğunun bilinçli, toplumcu kişiler olduğu söylenemez. Türk toplumunun tarihsel gelişmesi ve halkın kendi yaşama şartları gerek daha aydın grupları, gerekse halk kütlelerini toplumcu fikirleri ve çözüm yollarını kabulü müsait bir duruma getirmiştir... parti halka ulaşabilme, sesini daha iyi duyurabilme imkânlarına sahip olsaydı bu seçimlerde dahi çok daha fazla oy almak mümkün olacaktı. Somut meseleleri toplumcu açıdan ortaya koyup çözüm yollarını gösterince halkın içinden "tamam, bu benim meselelerime, ihtiyaçlarıma cevap veriyor, buna aklım yatıyor" diyenler, toplumcu çözüm yollarını kendi yaşantılarıyla doğru bulanlar çıkıyor. Önemli olan budur. Meseleler hakkında tam bilgi edinmek, bilince varmak daha sonraki merhaledir. Toplumda bir hareket önce en uyanık veya en çabuk uyanan elemanlarla kazanılır. Sonra bunlar bilinçlenip, örgütlenerek daha büyük sayıları uyarma ve harekete geçirme görevini üzerlerine alırlar.

C.H.P.'sinin uğradığı kayıp, AP.'sinin kaydettiği kazanç yeni bir şey değildir. Ta 1950 seçimlerinin sonucu 1960 seçimlerinin sonuçlarından daha sürprizli sayılamaz. D. P. nin iflâsı, memleketi bir çıkmaza sokmuş olduğu halk tarafından tam anlaşılmadan 27 Mayıs hareketi oldu.

D.P.'yi tutmuş olan seçmen kütlesi bunun için 27 Mayıs'ı kendi oylarıyla iktidara getirdiği partiye karşı, dolayısıyla kendi oy hakkına karşı C.H.P.'sinin mukabil hareketi olarak yorumladı ve bundan muğber oldu. Şimdi A.P.'ye oy vererek C.H.P.'ye karşı hışmını bir kere daha ifade etmiş oldu. Diğer taraftan C.H.P.'nin oy kaybı, bu partiyi tutanların bir kısmı A.P.'si ile T.İ.P.'sine kaymış olmakla beraber, asıl seçime katılmayanlardan geliyor. Sanırım, CHP. şimdiye kadar kendisini tutanların itimadını kaybetmiştir.

A.P.'sinin kazanışının nedenleri üzerinde dururken, eski devrin yağmacı miras-yedi bolluğunun ta kasabalara, köylere kadar uzanan döküntülerinden yararlanmış ve yoksul seçmen kütlesi üzerinde nüfuza sahip zümrelerin eski tatlı kârların geri geleceği hülyasıyla gösterdikleri faaliyeti ve etkiyi de hesaba katmak gerekir. Ve nihayet, A.P.'sinin harcadığı bol para ve paranın sağladığı imkânlar da hiç şüphesiz oylara tesir etmiştir.

C.H.P.'sinin gittikçe erimesi kaçınılmazdır. Karşı karşıya olan aslında CHP.'siyle A.P.'si değil, T.İ.P.'siyle A.P.'sidir. Seçim propagandaları da temel farkın T.İ.P. ile öbür beş parti arasında olduğunu göstermiştir. T.İ.P.'sine saldırmakta CHP. daha

yumuşak davranmıştır, ama bu sadece bir taktiktir. C.H.P.'si kendini iktidara namzet ve T.İ.P.'sini de baş rakibi görseydi elbette tutumu başka olacaktı. Toplumculuk ve toplumcu fikir ve akımlara hürriyet ve hak tanıma konusunda C.H.P.'nin amansız tutumu A.P.'sinden aşağı kalmaz.

Sosyal Adalet, Sayı 20, Kasım 1965